

broj/ref: 01-1816/21
Podgorica, 24.12.2021.g.

Na osnovu člana 5. Poslovnika o radu Vijeća, sazivam 259. sjednicu Vijeća Arhitektonskog Fakulteta u Podgorici, za ponedjeljak, 27.12.2021. godine, sa početkom u 11:00 sati.

Za sjednicu predlažem sljedeći

DNEVNI RED

- Zapisnik sa 258. Sjednice Vijeća Arhitektonskog fakulteta, održane 06.12.2021. godine
1. Donošenje odluke o usvajanju godišnjeg izvještaja o samoevaluaciji za 2020/2021. God.
Izvestiteljka: prof. dr Svetlana Perović
 2. Prijedlog za raspisivanje konkursa za izbor u akademsko zvanje, oblast Arhitektonsko projektovanje - 2 izvršioca
Izvestiteljka: prof. dr Svetlana Perović
 3. Donošenje odluke o odobravanju teme master rada, pod nazivom "Uloga bulevara u socio-prostornom razvoju Podgorice" kandidata Dušana Vukovića, imenovanje mentora i imenovanje komisije za ocjenu master rada.
Izvestiteljka: prof. dr Svetlana Perović
 4. Utvrđivanje prijedloga za člana Senata i člana Vijeća Senata Univerziteta Crne Gore
Izvestiteljka: prof. dr Svetlana Perović
 5. Razno

Sjednica će se održati kombinovano (fizički i online).

Obavezni ste da prisustvujete sjednici.

DEKANKA

Prof. dr Svetlana Perović

24.12.2021.

Broj: 01/3-20511

01-1805/21

Podgorica, 21.12.2021. godine

ARHITEKTONSKI FAKULTET
KOMISIJA ZA POSTDIPLOMSKE STUDIJE
PREDSJEDNIKU KOMISIJE

U skladu sa nadležnostima definisanim članom 13 Pravilnika o organizaciji i radu sistema za osiguranje i unapređenje kvaliteta na Univerzitetu Crne Gore, a u vezi sa prijavom teme master rada pod nazivom „Uloga bulevara u socio-prostornom razvoju Podgorice“ kandidata Dušana Vukovića, Odbor za monitoring master studija, na sjednici od 17.12.2021. godine, daje sljedeće

MIŠLJENJE

Prijava teme master rada „Uloga bulevara u socio-prostornom razvoju Podgorice“ kandidata Dušana Vukovića sadrži sve elemente propisane Formularom za prijavu teme master rada, u skladu sa članom 22 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama. Odbor predlaže sprovođenje dalje procedure, uz obavezu Komisije za postdiplomske studije da prati dalji tok izrade master rada i usklađenost sa predloženom prijavom teme.

Napomena: Kandidat treba da precizira naslov rada, tačnije da riječ „bulevara“ gramatički uskladi sa brojem i padežom.

ZA ODBOR ZA MONITORING MASTER STUDIJA

Prof. dr Sanja Peković

Sanja Peković

UNIVERZITET CRNE GORE
UNIVERSITY OF MONTENEGRO

ARHITEKTONSKI FAKULTET U PODGORICI
FACULTY OF ARCHITECTURE IN PODGORICA

broj/ref: 01-1575/2
Podgorica, 01.10.2021.g

UNIVERZITET CRNE GORE
CENTAR ZA STUDIJE I KONTROLU KVALITETA
ODBOR ZA MONITORING MASTER STUDIJA

Predmet: Dostava prijave teme master rada
Kandidat: Dušan Vuković

Poštovani,

U prilogu Vam dostavljamo na saglasnost prijavu teme master rada, kandidata **Dušana Vukovića**, studenta master studija na Arhitektonskom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

Naziv teme master rada: „Uloga bulevara u socio-prostornom razvoju Podgorice”

Mentor: Prof. dr Svetislav G. Popović

Srdačno,

DEKANKA

[Signature]
Prof. dr Svetlana Perović

PREDMET: **PRIJAVA TEME MASTER RADA**
Saglasnost komisije za postdiplomske studije

broj/ref: 01-1574/2
Podgorica, 01.11.2021.

Tema magistarskog rada: "Uloga bulevara u socio-prostornom razvoju Podgorice"

Kandidat: Dušan Vuković

Na osnovu čl.23 *Pravila studiranja na postdiplomskim studijama*, Komisija za postdiplomske studije Arhitektonskog fakulteta Univerziteta Crne Gore, daje saglasnost na predmetnu prijavu teme master rada.

Komisija u sastavu:

Prof. dr Svetlana K. Perović, predsjednica

Prof. dr Rifat Alihodžić, član

Prof. dr Slavica Stamatović Vučković, član

U Podgorici, 01.11. 2021.

PRIJAVA TEME MASTER RADA (popunjava magistrand u saradnji sa mentorom)		Studijska godina 2018/19
OPŠTI PODACI MAGISTRANDA		
Ime i prezime:	Dušan N. Vuković	
Fakultet:	Arhitektonski fakultet Podgorica	
Studijski program:	Urbanistička organizacija prostora (UOP)	
Godina upisa master studija:	2018/2019	

Dušan N. Vuković

LIČNE INFORMACIJE

Unesite naziv ulice, broj, grad, poštanski broj, državu.

Ul. Vasa Raičkovića br.1, Podgorica, 81000, Crna Gora

Unesite telefonski broj

Unesite broj mobilnog telefona

067 480 954; 069 369 556

Unesite e-mail adresu

vukovicd50@gmail.com

Unesite ličnu internet stranicu

Unesite vrstu usluge za slanje istovremenih poruka
Viber ; mejl

Pol M | Datum rođenja 19.10.1994. | Državljanstvo Crnogorsko

RADNO MJESTO NA KOJE SE

PRIJAVLJUJETE

ZVANJE

ŽELJENO RADNO MJESTO

STUDIJSKI PROGRAM NA KOJI

SE PRIJAVLJUJETE
LIČNI PROFIL

**Fab Live D.O.O., program stručnog osposobljavanja,
(01.09.2018–01.09.2019)**

Specijalista arhitekture

Firma za urbanizam i planiranje

Magistarske studije – urbanistička organizacija prostora

RADNO ISKUSTVO

**Fab Live D.O.O., program stručnog osposobljavanja,
(01.09.2018–01.09.2019)**

Jovan Popović, Mahala bb, Zeta (info@fablive.me)

Referent prodaje (bio i na funkciji tehničkog direktora)

Fabrika aluminijumske bravarije (aluminijum, inox, staklo, alubond)

OBRAZOVANJE I
OSPOSABLJAVANJE

[Svaki obrazovni program upišite posebno. Započnite s najnovijim.]

Upišite datume (od - do) Upišite dodijeljene kvalifikacije

Zamijenite nivoom
CKO-a ako je
primjenjivo

Bechelor (2017), Spec.sci.arh. (2018)

Unesite naziv i mjesto ustanove za obrazovanje ili osposobljavanje (ako je važno, navedite državu)

Univezitet Crne Gore, Arhitektonski fakultet Podgorica

• Unesite glavne predmeta koje ste odslušali ili stečene vještine

Arhitektonska analiza 1 i 2, Sintezni projekat 1, 2, 3 i 4, Kolektivne stambene zgrade, Turistički objekti, Školski i predškolski objekti, Privredni objekti, Javni objekti 1, Javni objekti 2, Osnovi urbanizma, Urbane funkcije i strukture, Urbana morfologija, Istrorija urbanizma, Urbana obnova, Geografski informacioni sistem, Sintezni urbanistički projekat 1, Sintezni urbanistički projekat 2 (diplomski rad), G.I.S. – Geografsko informacioni sistem

LIČNE VJEŠTINE I KOMPETENCIJE

[Izbrišite sva prazna polja.]

Maternji jezik Navedite maternji jezik/jezike
Crnogorski

Ostali jezici

RAZUMIJEVANJE		GOVOR		PISANJE
Slušanje	Čitanje	Govorna interakcija	Govorna produkcija	
Unesite nivo samostalno	Unesite nivo samostalno	Unesite nivo samostalno	Unesite nivo samostalno	Unesite nivo samostalno

Zamijenite jezikom

Zamijenite nazivom i date potvrde i nivo a o je primjenjivo.

Zamijenite jezikom

Unesite nivo samostalno	Unesite nivo samostalno	Unesite nivo samostalno	Unesite nivo samostalno	Unesite nivo samostalno
-------------------------	-------------------------	-------------------------	-------------------------	-------------------------

Zamijenite nazivom iz ate potvrde i nivo a o je primjenjivo.

Nivoi: A1/2: Elementarna upotreba jezika - B1/B2: Samostalna upotreba jezika- C1/C2 Kompetentna upotreba jezika

Komunikacione vještine

Poslovna komunikacija je stečena u Fabrici aluminijumske bravarije (Fab Live D.O.O.)

Organizacione / rukovodeće vještine

Mjerenje pozicija na objektima (terenski rad), organizacija proizvodnje, praćenje mo

Poslovne vještine

Komunikacija putem mejlova i službenog telefona sa firmama u vezi sa potrebnim

materijalima

Digitalna kompetencija

SAMOPROCJENA				
Obrada informacija	Komunikacija	Stvaranje sadržaja	Sigurnost	Rješavanje problema
Unesite nivo samostalna	Unesite nivo samostalna	Unesite nivo samostalna	Unesite nivo samostalna	Unesite nivo samostalna

Nivoi: Elementarna upotreba - Samostalna upotreba - Kompetentna upotreba

Zamijenite nazivom potvrde o informatičkoj kompetenciji.

Upišite ostale računarske vještine. Navedite u kojemu su kontekstu stečene. Primjer:

- dobro upravljanje kancelarijskim protokolom (procesorom teksta, tablica, prezentacija)
- dobro upravljanje softverima uređivanja fotografija stečeno amaterskim bavljenjem fotografijom

Auto cad, Archi cad, Sketch Up, Artlantis, Lumion. Osim njih, korišćenje Power pointa i Excela prilikom pravljenja prezentacija i tabela neophodnih za organizaciju.

Ostale vještine i kompetencije

- Ostale vještine: izrada ponuda u softverima (Sintegra); terenski rad na gradilištu. Prilikom terenskog rada stiču se vještine praćenja radova određenog objekta i raspored po kojim se oni obavljaju. Tako se kontroliše izgradnja, skreće pažnja na detalje koje je potrebno ispoštovati i unapređuju znanja o svim vrstama radova koje se izvode na objektu.

Vozačka dozvola Upišite kategoriju/e vozačke dozvole.

"B" kategorija

DODATNE INFORMACIJE

Prezentacije Seminarski radovi na osnovnim, specijalističkim i magistarskim studijama.

PRILOZI

Istraživanja:

1. *Uloga socio-ekonomskih aspekata u urbanističkom uređenju prostora*
2. *Uticaj automobilske saobraćaja na strukturu i funkciju grada*
3. *Struktura i mogućnost reaktivacije ruralnog naselja Bandići*
4. *Uticaj zelenila na sliku grada*

Naslov rada Tema mora biti aktuelna, nova, naslov treba precizno da odražava cilj i predmet istraživanja.	Uloga bulevara u socio-prostornom razvoju Podgorice
I UVOD	
U uvodnom dijelu dati obrazloženje naziva rada (≤ 1200 karaktera) <i>Argumentovanim naučnim stilom obrazložiti aktuelnost i primjerenost predložene teme.</i>	Ulica povezuje, spaja i zadovoljava određene aktivnosti koje se odvijaju u gradu. Sveukupna oblikovnost ulične mreže utiče na njen intezitet korišćenja. Na osnovu oblikovnosti formiraju se i odgovarajuće funkcije ulica. Funkcija ulice u Podgorici je različita u zavisnosti od upotrebe i ima pješački, kolski, biciklistički karakter, može služiti kao mjesto okupljanja itd. Organizacijom javnih manifestacija na ulici ili slobodnim površinama uz ulicu, postiže se odgovarajući ugođaj i zadovoljstvo korisnika. Vizuelna percepcija objekata koji se pojavljuju obodno uz ulicu zavisi, prije svega, od materijalizacije kolorita, volumena i predmetnosti koje su zastupljene u prostoru. Razmatranjem mogućnosti regeneracije mreže ulica u urbanim djelovima stare i nove Podgorice, ostvaruje se bolja povezanost njihovih segmenata. Poseban značaj biće posvećen intervenisanju u onim ulicama koje su centralno čvorište grada i koje su najviše opterećene u procesu eksploatacije. Na kraju uvodnog dijela rada biće razmatran sociološki i prostorni nivo razvoja Podgorice. Uticaj socijalne strukture na urbanu formu možemo pratiti kroz koncepciju ulične mreže u cjelini i kroz socijalnu topografiju. Na osnovu socioloških aspekata ulice, objekti otkrivaju socijalni status mjesta: bogato, siromašno, luksuzno, ali pokazuju i kojoj grupi pripadaju i na koji način se koriste.
(≤ 1200 karaktera) <i>Koncizno obrazložiti predmet istraživanja.</i>	Predmet istraživanja je saobraćajna infrastruktura Podgorice kao glavnog grada. Istraživanje se sprovodi analiziranjem njenih pojedinih djelova, kao što su Mirkov grad (Nova varoš), Novi grad, i njihovo funkcionalno povezivanje bulevarima i ulicama u jednu jedinstvenu organsku cjelinu. Analizom i analitičkim razvrstavanjem, prezentovaće se strukturiranje ulice kroz fizičko-funkcionalni, javno-privatni i antropološko-sociološki kontekst. Pored toga, istraživanjem će se obuhvatiti ključne tačke u prostoru koje predstavljaju vrstu znaka, a pojavljuju se u vidu dizajniranog urbanog mobilijara određene skulpture ili jednog objekta koji ima specifičnu strukturu i formu. Time će se kroz analizu obratiti pažnja na urbani mobilijar koji je sastavni dio opremanja glavnog grada. Posebno će se istaći njegov psihološki uticaj – doživljaj koji određeni sadržaji ulice proizvode kod svakodnevnih korisnika prostora. Za potrebe rada vršiće se i anketiranje stanovništva, gdje ćemo doći do zaključka koji je mobilijar najviše korišćen, a koji je neophodno nabaviti kako bi se zadovoljile njihove potrebe.

Motiv i cilj istraživanja

(≤ 4000 karaktera)

Jasno i nedvosmisleno definisati razloge, svrhu i glavne ciljeve u procesu istraživanja.

Motivi i ciljevi istraživanja su sljedeći:

1. Istorijski razvoj mreže saobraćajnica u gradskom tkivu
2. Kulturni razvoj
3. Prostorna struktura
 - ulica i kuća
4. Nivo zastupljenosti saobraćaja, tipološki kodovi, prostorna struktura ulične mreže
5. Nivo zastupljenosti zelenih površina uz bulevare i ulicu
6. Nivo periodične frekvencije saobraćaja u zavisnosti od doba dana (jutro, podne, noć)

Čovjek kao krajnji korisnik prostora zapaža određene elemente koji se nalaze na ulici: javne sadržaje, slobodne površine, urbani mobilijar i sve ono što ih, prema njihovim funkcijama, čini karakterističnim.

Na osnovu toga, svaka ulica (stambena, poslovna, pješačka) bitan je urbanistički element koji utiče na sagledavanje sveukupnog prostora.

Gradski ambijent je moguće unaprijediti dodavanjem odgovarajućih pojedinosti u sklopu stambenih i drugih vrsta ulica.

Stambenu ulicu je moguće brendirati da bi bila više korišćena od strane stanovnika i privremenih korisnika. Tako je moguće upotrijebiti brend destinacije da bi se prikazao kulturni identitet grada.

Jasno je da zbivanja u urbanizmu utiču na razvoj cjelokupnog grada, a samim tim i na bulevare i ostale ulice. Ukoliko je u stambenoj ulici prisutan kolovozni saobraćaj, potrebno je voditi računa o sigurnosnoj signalizaciji i obilježiti je posebnim likovnim i dizajnerskim sredstvima.

Problematika grada će prilikom istraživanja biti obuhvaćena kroz analizu trenutnih uslova i nastojanje da se pronađe odgovarajuće rješenje sa kojim bi se unaprijedilo postojeće stanje.

Bulevari utiču na dinamičnost gradskog života. Neophodno je uočiti vrijednost i pojedinačna svojstva urbane cjeline koju Podgorica sadrži, što se postiže opažanjem i percepcijom bitnih elemenata njene strukture. Naročito su važni perspektivni efekti u dijelu grada koji pješaci najviše koriste. To znači da treba sagledati i funkcije arhitektonskog objekta koji svojom formom utiče na dinamičnost i način upotrebe ulične mreže.

II PREGLED DOSADAŠNJIH ISTRAŽIVANJA IZ NAVEDENE OBLASTI

Pregled dosadašnjih istraživanja

(pozvati se na najmanje 10 primarnih referenci na kojima se istraživanje bazira, od toga minimum 5 iz posljednjih 10 godina ≤ 6000 karaktera)

Pregled dosadašnjih istraživanja je narativan. Prikazati stanje u oblasti nauke u vezi sa predmetom istraživanja.

U istraživanju Gizena Temelkana, studenta doktorskih studija u Istanbulu 2019. godine, navodi se sljedeće:

„Saobraćaj se dijeli na statički i dinamički. U dinamičkim modelima protok se mijenja s vremenom. U statičkim modelima se pretpostavlja da je priliv saobraćaja konstanta kroz vrijeme“.

• „Tok saobraćaja čini kombinacija vozača i ponašanje vozila. Sadržaji protoka saobraćaja dati su kao prekidni i neprekidni. U prekidnom toku vozila su raspoređena spoljnim prekidima, kao što su signali ili zaustavljanje. U neprekidnom toku postoji samo interakcija između vozila i saobraćajnice, kao što su autoputevi“.

Studenti doktorskih studija u Zagrebu: Marijana Petrović, Josip Mlinarić i Ivana Šemanjski ističu:

„Cilj ove studije je pronaći odgovarajuću metodologiju za planiranje lokacija intermodalnih terminala u urbano-tranzitnom kontekstu. Pristup planiranju lokacije sastoji se iz tri faze. Prva faza je pravljenje GIS baza podataka, što omogućava određivanje potencijalne lokacije, terminala i broja građana. Izračunava se i gravitacija do određenog terminala koja istovremeno predstavlja izlaz iz prve faze. U drugoj fazi se koristi algoritam za optimizaciju kako bi se odredile lokacije intermodalnih terminala. Algoritam za optimizaciju pruža nekoliko rješenja za različiti broj terminala i takva rješenja moraju biti ocijenjena. Glavni doprinos ovog istraživanja je u nadogradnji pristupa i planiranju lokacije, uvođenjem dodatnog koraka u procjeni rješenja dobijenog od strane algoritam organizacije. Protok pražnjenja najčešće je posmatrana pojava na gradskim auto-cestama kada je veća potražnja i kapacitet. Jednom kada se formira red, nastaje zagušenje i broj vozila koja mogu proći nizvodno se smanjuje“.

„Ova pojava smanjenja je definisana kao kapacitet pada i izračunava se na osnovu razlike između kapaciteta i protoka pražnjenja saobraćaja na deonici puta. Očigledno pad kapaciteta postoji nakon zagušenja, a može se povećati u vezi sa vremenskim uslovima, poput kiše, snijega ili magle koja uzrokuje duže redove čekanja i odlaganje. Na ovom primjeru, istražuje se uticaj kiše na protok ispusta u poređenju sa sunčanim danima na gradskim autoputevima Istanbula. Pored toga, razmotrene su padavine kiše tokom zagušenja i povezane sa protokom pražnjenja saobraćaja. Četiri različite deonice auto-puta su analizirane do 37% smanjenja protoka pražnjenja saobraćaja, određenih između sunčanih i kišnih uslova. Auto-putem je otkriveno da su sekcije višeg protoka više pod uticajem kiše, a smanjenje protoka je bilo veće u odnosu na odjeljak sa najnižim FFS-om“.

Daniela Koltovska-Nečoska, Edvard Ivanjsko i Daniel Pavleški, studenti Fakulteta tehničkih nauka u Makedoniji i Hrvatskoj, u svojim istraživanjima zaključuju:

„Urbano okruženje ili gradovi su mjesta sa visokim položajem nivoa nakupljanja i koncentracije aktivnosti ljudske populacije. Ove aktivnosti su povezane sa ekonomijom, putovanjima, obrazovanjem, industrijom itd. i zahtijevaju dobar sistem prevoza. Takav sistem mora da riješi probleme urbane mobilnosti, tj. distribuciju robe i putovanja ljudi unutar i van urbanog područja. Sistemi ne mogu da riješe probleme mobilnosti u gradovima, a gužve se javljaju svakodnevno. One izazivaju ekonomski gubitak, povećavaju zagađenje životne sredine i smanjuju ukupni kvalitet života u urbanom okruženju“.

Najznačajniji problemi urbane mobilnosti su: zagušenje saobraćaja, poteškoće za nemotorizovani prevoz, uticaj na životnu sredinu i potrošnju energije, nesreće, sigurnost i poteškoće oko parkiranja. Jedan od glavnih uzroka problema urbane mobilnosti povezan je i sa dominacijom automobila kao preferirane vrste prevoza. U rješenju ovog problema primjenjuju se **promjena načina prevoza i infrastrukturni razvoj**, kao dugoročne strategije kojima je moguće

otkloniti novonastale poteškoće. Pored navedenih, u optičaju je i **primjena kontrole saobraćaja zasnovana na ITS-u**, kraća strategija koja se koristi kao podrška ono dugoročnoj. Sva tri pristupa međusobno su povezani, jer da bi odgovarajuća infrastruktura bila izgrađena, potrebne su usluge zasnovane na ITS-u.

Primjena ITS-a u urbanim sredinama mora biti podržana novim metodama analize saobraćaja kako bi se bolje razumjela struktura i efekat mjera u saobraćaju zasnovanim na ITS alatima.

Saobraćaj nije 100% predvidljiv proces, pa analiza i kontrola saobraćaja predstavlja važno pitanje, naročito u gradovima. Gradski saobraćaj je **dinamičan proces na koji utiču različite saobraćajne mjere, koje zavise od Centra za kontrolu saobraćaja, strategije kontrole saobraćaja i ponašanja vozača**. Ovaj proces bi se mogao analizirati na lokalnom i regionalnom nivou, a veoma je važno pratiti i njegovu dinamiku.

Prijedlog je proširenje onog rješenja koje podrazumijeva korišćenje Fourier Transforma u analizi saobraćajnih tokova i stanja saobraćaja u urbanim sredinama. U citiranom radu autor je, koristeći Fourier Transform, predstavio mogućnost identifikovanja sastavnih dijelova dnevne dinamike broja saobraćaja. Rezultati profesora Dendrinosa pokazali su da se broj saobraćaja može razgraditi u dinamičkom ciklusu (periodična funkcija), kao i na četiri moguća podređena ciklusa ove periodične funkcije, sadržana u slučajnoj komponenti. Autor koristi Fourier Transform za dekompoziciju saobraćajne funkcije i za vađenje periodične, ali i glavnih komponenti koje utiču na opšti protok saobraćaja u gradskoj sredini.

Još jedan primjer komponente saobraćajne funkcije je **saobraćajna podfunkcija**, povezana sa autobuskom linijom ili privatnim automobilima koji saobraćaju iz škole do kancelarije (tokom vremena preuzimanja za učenike). U ovom radu je analiziran primjer magistralne linije, dok se ova metoda može primijeniti i na sve komponente. Budući da se saobraćaj pojavljuje kao zbir njegovih periodičnih i neperiodičnih podfunkcija, glavna ideja ovog rada je identifikovati obrazac svake komponente saobraćajne funkcije.

Teorija saobraćaja, kao i njegovi modeli, domeni su sa snažnom matematičkom podrškom, a analiza saobraćajnih komponenti i povezanosti između njih predstavlja nove načine za pronalaženje rješenja za gradski prevoz. Prediktivna kontrola saobraćaja sada je bolje rješenje za urbane oblasti, ali algoritmi i implementacije moraju biti razvijeniji i poboljšaniji. Urbani kontekst je dinamičan, faktori i komponente se brzo mijenjaju, a efekat tehničkog napretka dodatno utiče na ovaj kontekst. Na urbani saobraćaj djeluju različiti faktori, a glavni problem predstavlja njihovo razdvajanje i određivanje uloga svake saobraćajne komponente u ukupnom saobraćaju. Predložena je definicija saobraćajne funkcije koja predstavlja varijaciju broja vozila i sati u određenom vremenskom periodu.

Funkcija saobraćaja može biti konstanta (broj vozila je vremenski isti) i periodična (sa nekim periodičnim komponentama).

Lokalne vlasti i opštinske uprave u većini zemalja obavljaju različite usluge u zajednici, a javni, gradski i prigradski prevoz putnika vrši se na osnovu dozvola koje dodjeljuju prevoznicima i obično su na snazi nekoliko godina. Da bi izvršili zadatak prevoza putnika, prevoznici mogu imati posebne sporazume s lokalnim vlastima koji definišu njihove odnose, u pogledu kvaliteta i nivoa usluga za ugovorene prevozne zadatke tarife. Ovdje se uzimaju u obzir troškovi prevoza i moguće subvencije za prevoz putnika, subvencije za određene kategorije putnika za koje je lokalna uprava odlučila da se prevoze po određenim cijenama ((takozvane povlašćene kategorije putnika). Na ovaj način lokalne samouprave nameću politiku i socijalnu ravnopravnost svim građanima unutar svog područja.

PREGLED DOSADAŠNJIH ISTRAŽIVANJA IZ NAVEDENE OBLASTI

Pregled dosadašnjih istraživanja (nastavak)

Dragoljub Đorđević u svojim istraživanjima o sociologiji društva ističe:

„Proučavajući ljudsko društvo, sociologija nastoji da odgovori na dva glavna pitanja: **o strukturi** (lat. structura – sklop, građa, sastav), odnosi o tome iz kojih elemenata se društvo sastoji i kako su ti elementi povezani u cjelinu; **o promjeni društva** (kako nastaje i zašto se mijenja neka društvena struktura). Društvena struktura je relativno stabilan sklop odnosa između momenata iz kojih se jedno društvo sastoji, društvenog djelovanja pojedinaca i grupa, organizacija i ustanova) koji sve elemente povezuje u jednu uređenu i trajnu cjelinu. Iz ove definicije slijedi da je svaka struktura složena i uređena cjelina (totalitet), odnosno sistem povezanih elemenata“.

„Na ovaj način, uzmimo kao primjer, slova za slovoslagalicu, gomila kamena ili skup od jedanaest dječaka dobijaju strukturu i to: kada se slova sklope u riječi i rečenice, kada se kamen složi u kameni zid; kad dječaci po određenim pravilima započnu fudbalsku igru i njihova grupa poprimi strukturu fudbalskog tima. Pojam strukture sličan je pojmu uređenog skupa u matematici. Struktura je uvijek više nego prost zbir elemenata jer pored sklopljenih djelova, uključuje i pravila njihovog povezivanja“.

„Sastav i struktura nijesu jedno isto. Kad se sastav mijenja, a struktura ostaje ista (umjesto jednog igrača u tim se uvodi drugi) struktura tima i igre se ne mijenjaju. Kad se struktura mijenja uz isti sastav (od istih slova se složi druga riječ, od istog kamena nastane drugačiji zid, igrači međusobno izmjenjuju uloge u timu ili sa fudbalskih pravila pređu na rukometna pravila igre), struktura se mijenja. Svaka struktura je relativno trajna, tako da je pristupačnija od društvene promjene. Još je Ogist Kont sociologiju (socijalnu fiziku) dijelio na socijalnu statiku i socijalnu dinamiku“.

„Društvena struktura nije sasvim statična, u njoj se uvijek odigravaju neke promjene, ali bavljenje strukturom jeste bavljenje onim što je u društvu, i pored svih promjena, najtrajnije. Svako konkretno ljudsko društvo, i kad je najnerazvijenije, ima složenu strukturu koja sadrži više dimenzija, elemenata, njihovih međusobnih odnosa i funkcija. U tom smislu se i određuje pojam strukture svakog globalnog društva kojim se sociologija prvenstveno bavi“.

„Globalno društvo je funkcionalno samostalna (autonomna) i relativno stabilna, hijerarhijski organizovana cjelina društvenih djelovanja i odnosa pojedinaca i grupa. Ona je istorijski formirana njihovim zajedničkim životom na nekoj teritoriji. Ovom definicijom naznačene su bitne dimenzije svakog globalnog društva: funkcionalna (horizontalna), slojna (vertikalno-hijerarhijska), prostorna (teritorijalna) i vremenska (istorijska). Svaka zasluži da se podrobnije obrazloži“.

III HIPOTEZA/ISTRAŽIVAČKO PITANJE

Hipoteza/e istraživanja i/ili istraživačko/a pitanje/a sa obrazloženjem
(≤ 2400 karaktera)

Jasno definisati hipotezu/e i/ili istraživačka pitanja. Hipoteza treba da sadrži ključneriječi iz naslova, odnosno predmeta istraživanja.

Polazeći od centralnog predmeta istraživanja, hipoteze su u ovom radu formulisane kroz sljedeća bitna pitanja i stavke:

- Na koji način se bulevari u Podgorici koriste imajući u vidu činjenicu da se prednost daje kolskom saobraćaju, dok je pješak u drugom planu?
- Da li je javni sadržaj koji se nalazi uz ulicu lako dostupan i privlačan korisnicima prostora? Treba imati u vidu da se uz ulicu uglavnom nalaze butici, kafići, apoteke, supermarketi, restorani koji su najviše posjećeni od strane stanovnika i prolaznika.
- Međuprostor između objekata, interaktivna veza: objekat – ulica – objekat.
- Da li je prisutno dovoljno zelenih površina i da li se iste održavaju, ukoliko znamo da se zastupljenost zelenih površina u odnosu na period 80-ih godina značajno smanjila ?
- Da li je moguća planerska regeneracija bulevara i otvorenih prostora uz sami bulevar?

Intervencije izvršene prethodnih godina i njihov uticaj na strukturu Podgorice:

Intervencije koje su obavljene posljednjih 15 godina obuhvataju proširenja ulica, čime je napravljen bulevar koji je značajno rasteretio saobraćaj. Most Milenijum je značajna intervencija koja je završena 2006. godine. Namijenjen je, prvenstveno, za saobraćaj, dok se sa strane nalaze pješačke trake širine oko 2 metra. U centru grada je umjesto parkinga izgrađen trg, danas poznat kao Trg nezavisnosti.

Dodatne teze i pitanja koja treba rasvijetliti kroz istraživački postupak:

- Ortogonalnost, linearnost stambenih ulica, usmjerenost, vizura
- Značenje određenih bulevara za korisnika
- Povezanost i međuveza urbanih elemenata ulice
- Da li ulični sistem zadovoljava neometano korišćenje od strane prolaznika?
- Da li je prizemlje objekata u kontinuitetu sa ulicom i da li učestvuje u „životu“ ulice?
- Ulični profili ulica, njihova širina i kapacitet
- Orijentacija ulica
- Izgrađenost uz bulevar
- Značajni objekti u ulici i njihov arhitektonski jezik
- Prostorna struktura – odnos ulice i stambenih objekata
- Artikulacija arhitektonskih i urbanističkih elemenata
- Urbana ekologija
- Mogućnost uvođenja umjetničkih efekata

IV METODE

Naučne metode koje će biti primijenjene u istraživanju (≤ 3000 karaktera)

Detaljno navesti i obrazložiti koje će se metode koristiti kako bi se testirale hipoteze i/ili istraživačka pitanja.

Prilikom obrade predmetne teze primjenjivaćemo sljedeće metode istraživanja:

Komparativni (uporedni) metod – ogleda se u poređenju određenih zbivanja u dvjema dimenzijama: prostoru i vremenu. Rezultati ove metode se poklapaju sa **metodom analize i sinteze** koja daje preciznije rezultate.

Normativna metoda;

Statistički metod, korišćenje podataka iz prošlosti i upoređivanje istih sa postojećim stanjem.

Empirijska metoda (anketa, intervju i sl);

Eksperimentalna metoda (Studije slučaja). Ova metoda će biti korišćena u primijenjenom istraživanju.

Anketa, uspostavljanje kontakta sa manjim uzorkom (masom) u cilju što adekvatnijeg prikupljanja podataka o mišljenja građana, kao i njihovom shvatanju predmeta istraživanja kroz istoriju.

Razrada osnovnih ideja i problematika rješavanja predmeta istraživanja, baziraće se na sljedećim metodološkim analizama:

Istorijska metoda će prikazati razvoj buleva i promjene tokom određenog vremena. Na ovaj način je moguće ilustrovati određeni teorijski pravac. Značajna je iz dva razloga:

– Obavještava o genezi i razvoju grada, a samim tim i ulica. Na osnovu nje saznajemo o kontinuitetu i jedinstvu mjesta.

– Sljedeća stvar zbog koje moramo poznavati istoriju grada je rekonstrukcija i revitalizacija. Ukoliko imamo tradicionalno nasljeđe težimo da ga sačuvamo.

Uporedna metoda služi da prikaže stanje tokom određenog istorijskog perioda. Na taj način možemo porediti društveni sistem i birokratiju koja je uticala na razvoj grada.

Metodom ankete i intervjua dolazimo do saznanja koja nije moguće pronaći u dokumentaciji. Uz pomoć anketiranja i intervjuisanja prikupljamo podatke o trenutnom stanju okoline i sugestije građana koji tu borave. Istom metodom moguće je pratiti trend razvoja i psihološko stanje ljudi.

Sociometrijskom metodom određujemo socijalne odnose i socijalno ponašanje. Pored toga, ovom metodom definišemo kulturni nivo društva i njegovu povezanost sa razvojem naselja. Ona je pogodna i za istraživanje granica javnog i privatnog prostora, odnosno veza između stanovanja i ulice. Ovdje se mora uzeti u obzir prizemlje objekata, tj. analiza namjene objekta koji je prisutan u prizemlju (butik, mini market, apoteka, osiguravajuća društva).

Svako gradsko naselje sadrži sociološke kodove koji strukturišu mjesto i izražavaju socijalnu topografiju. Socijalni status grada određuju objekti, bilo da se radi o stambenoj ili nekoj drugoj vrsti objekta.

Ovi kodovi, u suštini, prikazuju grupe koje daju određenu osobenost mjestu.

Još jedan vid socijalnih parametara koje treba istaći jesu oblici društvenosti. Oblici društvenosti predstavljaju načine na koji se ljudi sastaju u datom mjestu. Društvo je uslovljeno kulturom i socijalnim kontaktima koji se odražavaju i na korišćenje ulice.

Aspekti koji utiču na socijalnu strukturu su: socijalne veze, kontakti, način života, urbanizacija, način kretanja i odnos između čovjeka i okoline.

Metodom posmatranja je moguće definisati način korišćenja buleva, vremenski period u toku kojeg se bulevari najčešće koriste i aktivnosti koje su zastupljene u njima. Na osnovu posmatranja dolazimo do slike konteksta, a kontekst je sačinjen od ulične mreže, same ulice i objekata. Ovim postupkom moguće je utvrditi određene poruke i kodove preko kojih dolazimo do znakova stvarnosti.

Pomenutom tehnikom otkrivamo i **topografiju** koja nas okružuje (voda, zelenilo, parkovi, infrastruktura, osvjetljenje, urbani mobilijar, izgrađeni objekti i njihove fasade, ulični niz, oblici, čvorišta u gradu). Najveću pažnju

privlače ulice u centralnom dijelu koje su najviše opterećene pješacima i automobilima.

V OČEKIVANI REZULTATI ISTRAŽIVANJA I NAUČNI DOPRINOS

*Očekivani rezultati istraživanja,
primjena i naučni doprinos*

Očekivani rezultati istraživanja podrazumijevaju potvrđivanje značaja koji ulica imaju gradskom jezgru. Uz ulicu koja je elementarni urbanistički element, veoma su važne strukture. Klasifikaciju bi trebalo izvršiti fleksibilno, na osnovu funkcije i potrebe, a nezavisno od fizičke forme. Arhitektura i urbanizam u svom međudejstvu predstavljaju umjetnost artikulacije prostora.

Pješački saobraćaj se može usmjeravati putem određenih piktograma ili znakova koje je potrebno artikulirati. Ukoliko se fokusiramo na neki znak u određenoj ulici, on mora imati verbalnu povezanost sa čovjekom. Tumačenje ulice, prema tome, zavisi od gestova, prostornih odnosa i društvenog ponašanja. U ulicama se obavljaju i određene djelatnosti koje predstavljaju element komunikacije. Od djelatnosti koje se izvode u prizemlju objekata najviše su zastupljene trgovine obuće i odjeće. Zbog prisutnog trgovačkog sadržaja, taj dio bi trebalo estetski doraditi i unutrašnji prostor povezati sa spoljašnjim.

Obilaskom urbanog dijela Podgorice uočili smo da su pored bulevara prisutne i slobodne površine. Slobodne površine bi trebalo kvalitetnije i svrsishodnije koristiti, bilo da se radi o zelenoj ili popločanoj površini. Raznovrsnijom organizacijom javnog sadržaja i uličnih manifestacija, u vidu koncerata, glumačkih predstava, javnih govora i drugih događaja podstičemo kulturni razvoj društva.

Osim toga, svaka ulica u gradu je kodirana socijalnim kodom. Posredstvom socijalnog koda ispoljava se socijalni izraz objekata (njihove boje) kao i društvenih grupa koje formiraju i grade to mjesto.

Urbana forma predstavlja matricu koja je formirana od strane socijalne strukture. Socijalne veze, način života i način kretanja utiču na formiranje ulice. Upravo zbog toga je i pojava bulevara neodvojiva od pojmova privatnosti, spoljašnjosti i sigurnosti.

Urbani dio Podgorice mora biti dostupan građanima u svakom periodu dana, a naročito u poslijepodnevnim časovima kada organizacija saobraćaja (prvenstveno kolskog) najviše opterećuje gradsko jezgro. Ulicu je poželjno teritorijalizovati da bi stvorili odnos čovjek – prostor.

Stara forma i buduća adaptacija moraju biti integrisane sa formom ulice i bulevara. Tako se adaptacija i uvođenje novina može prilagoditi i podesiti prema budućoj tehnologiji.

VI DISKUSIJA I ZAKLJUČAK

Ograničenja i dalji pravci u istraživanju

(≤ 1800 karaktera)

Diskusija o mogućim prijedlozima za buduća istraživanja u ovoj oblasti i njihovoj opravdanosti (putem rezultata istraživanja ili literature). Identifikovati i opisati potencijalna ograničenja istraživanja. Rezultate i doprinose istraživanja je potrebno razmotriti u svjetlu ograničenja – npr. teorijski i konceptualni problemi, problemi metodoloških ograničenja, nemogućnost odgovora na istraživačka pitanja i tome slično.

Dalji pravci u istraživanju obuhvatali bi izradu i realizaciju projekta **uređenja prostora** u dalim djelovima grada. Prema tome, vrlo je važno prikazati sam koncept grada kako bi se sprovelo adekvatno rješenje koje bi zadovoljilo potrebe stanovništva. Na osnovu toga moguće je prezentovati i rješenje ulice koje bi bilo predstavljeno u projektu.

Metodološki problemi vezani su za postupak anketiranja stanovništva, odnosno određene nejasnoće i nepreciznosti koje se mogu javiti prilikom odgovora na zadata pitanja.

Oporavak bulevara mora biti sproveden tako da se realizuju očekivanja i potrebe različitih kulturnih nivoa društva. Problem je što do kraja nije moguće rasvijetliti na koji način bi stanovnik želio koristiti stambenu ulicu.

Ograničenja se mogu javiti i prilikom regeneracije, a vezana su za koncept. Da bismo mogli izvršiti odgovarajuću intervenciju neophodno je imati dovoljno prostora. Urbani dio Podgorice je kvalitetno riješen onda kada je napravljen urbanistički plan. Položaj je izuzetno povoljan i tome dodatno pogoduje rijeka Morača i zeleni pojas koji okružuje glavni grad. Ulice koje se nalaze uz navedeno mogu se brendirati na određeni način. Ukoliko izvodimo neke intervencije, naročito u ulicama koje obuhvataju i slobodni prostor, važno je voditi računa o formi objekata kojima je ulica okružena

Vrsta saobraćaja koja je zastupljena u gradskom okruženju više je prilagođena automobilima nego pješacima i biciklistima. Za njih je potrebno obezbijediti više mjesta, posebno u centru grada koji često zna da bude opterećen saobraćajem u prijedpodnevnim časovima. To je moguće ostvariti izgradnjom bulevara koji bi se nalazili izdvojeni od gradskog centra. Još jedno moguće rješenje je izgradnja mostova za koje ima dovoljno mjesta u gradu.

VII STRUKTURA RADA

Struktura rada po poglavljima:

Voditi računa da naslovi poglavlja budu problemski formulisani. Dati opis sadržaja rada po poglavljima.

SADRŽAJ:

UVOD

- Motiv istraživanja
- Predmet istraživanja
- Hipoteze sa obrazloženjem
- Svrha i ciljevi istraživanja
- Primijenjene metode istraživanja

I DIO: TEORIJSKO ISTRAŽIVANJE

1. Uvod u temu
2. Istorijska istraživanja
3. Planska regulativa i njena primjena
 - Razvoj prostorno-urbanističkog planiranja
 - Zakonska regulativa
4. Demografski podaci (grad i gustina stanovništva, emigracija i imigracija)
5. Baza podataka (struktura ulice – I tipologija ulica)
6. Upporedna analiza karakterističnih uličnih profila Podgorice sa „Pametnim gradovima“ (*Smart Cities*)
7. Diskusija i zaključak

II DIO: PRIMIJENJENO ISTRAŽIVANJE

- Studija slučaja–regionalni primjeri
 - Analiza i ocjena uticaja kroz studije slučaja
 - Uvod sa aktuelnostima
 - Razgovor
 - Rezime
8. Zaključna razmatranja

III : Prilozi

Literatura

Internet izvori

Izvori fotografija i grafičkih priloga

Biografija autora

VIII LITERATURA

Literaturu citirati u APA, MLA, Harvard, Čikago, Vankuver ili nekom drugom stilu, primjenjivijem za određenu oblast nauke, pritom voditi računa da navođenje literature bude dosljedno. Sve navedene reference moraju biti citirane u tekstu prijave.

- Banković, Radovan (1978) „Javni gradski i putnički prevoz“, NK. Izdavačko preduzeće: GK, Beograd
- Barber, Pol, Leg, Dejvif (1979) „Percepcija i informacija“. Izdavačko preduzeće: Nolit, Beograd
- Bej, Danijel (1984) „Budućnost grada pripada informatici“, Zbornik SSOH, Izdavačka knjiga Zagreb
- Bogdanović, Bogdan (1966) „Urbanističke mitologeme“. Izdavačko preduzeće: Vuk Karadžić. Beograd
- Bogdanović, Bogdan (1976) „Urbs & Logos“. Izdavačko preduzeće: Gradina. Niš
- Bogdanović, Ružica (1992) „Nauka i društvo“. Izdavačko preduzeće: GK, Beograd
- Bogdanović, Ružica (1994) „Ulična mreža i tipovi ulica Beograda“. Izdao Saobraćajni fakultet
- Bogdanović Ružica (1992) „Ulice“. Izdavačko preduzeće Naučna knjiga, Beograd
- Buchanan, Colin (1975) „Saobraćaj u gradovima“. Izdavačko preduzeće: GK, Beograd
- Cafuta Rozman, Melita ; Sitar , Metka (2017) „Promišljanja o prostornom identitetu grada iz perspektive posmatrača“. Časopis „Prostor“ – naučni članak.
- Čerimović, Velimir (2016) „Pejzažna arhitektura – 3D vizija, znanje i učenje“. Izdavačko preduzeće: Studentsko izdanje – akademska misao, Beograd, 2016. godina
- Doksijadis, K. (1982) „Čovjek i grad“. Izdavačko preduzeće: Nolit
- Eko, Umberto (1977) „Estetika i informacije“. Izdavačko preduzeće: GK Beograd
- Eko Umberto (1973) „Kultura Informacija Komunikacija“. Izdavačko preduzeće: Nolit, Beograd
- Frempton, Kenet (2004), „Moderna arhitektura“ – kritička istorija, treće izdanje, izmijenjeno i dopunjeno. Izdavačka knjiga Beograd
- Kenet, Frempton (2011), „Umetničko oblikovanje gradova“. Izdavačka knjiga Beograd
- Lefebvre, Henri (1973) „Urbana revolucija“. Izdavačko preduzeće: Nolit, Beograd
- Linč, Kevin (1974) „Slika jednog grada“. Izdavačko preduzeće: GK, Beograd
- Mamford, Louis (2005), „Grad u istoriji“. Izdavačka knjiga Book
- Mirković, Branislav (1976), „Osnovi urbanizma“, tehnika prostornog oblikovanja. Knjiga 2/A drugo izdanje. Izdavačko preduzeće: GK, Beograd.
- Mirkovi, Branislav (1964), „Osnovi urbanizma“, tehnika prostornog oblikovanja. Knjiga 1/A. Izdavačko preduzeće GK, Beograd .
- Mirković, Branislav (1978), „Osnovi urbanizma, grafički prikaz tehnike prostornog oblikovanja“. Knjiga 1/B. Izdavačko preduzeće: GK, Beograd
- " Prostor" , časopis iz Hrvatske , izdanja od 2011 . do 2019. godine
- Pavleški, Daniel; Ivanjko, Edvard; Nečovska-Koltevska, Daniela (2017) „Saobraćajno odeljenje grada“, Skoplje, Makedonija, naučna istraživanja sprovedena od strane Fakulteta tehničkih nauka u Makedoniji i Fakulteta tehničkih nauka u Zagrebu.
- Pegan, Srećko; Krajnik Petrović, Lea (2014) „Metoda planiranja stupnjevanoga prostornog razvoja“. Časopis „Prostor“, naučni članak. Izdavačka knjiga: Sveučilište u Zagrebu – Arhitektonski fakultet.
- Pletilja (2007), časopis „Magrit“ , nalov teksta „Urbanizam Evrope“
- Reba, Darko (2010) „Ulica - element strukture i identiteta“. Izdavačko preduzeće Orion
- Radović, Ranko (1972) „Fizička struktura grada“. Izdavačko preduzeće: Institut za arhitekturu i urbanizam Srbije, Beograd
- Radović, Ranko (2009) „Forma grada“, osnova, teorija i praksa, treće izdanje. Izdavačko preduzeće: Institut za arhitekturu i urbanizam Srbije, Beograd

- Trebješanin Žarko, Lalović Zoran (2008) „Psihologija 2“. Izdavačko preduzeće: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Podgorica.
- Zite, Kamilo (2006) „Umetničko oblikovanje gradova“.Izdavačko preduzeće: GK, Beograd
- Šulc, Kristijan Norman (1990) „Stanovanje“ – stanište, urbani prostor, kuća. Izdavačko preduzeće Građevinska knjiga Beograd
- Šoe, Fransoas (1978) „Urbanizam utopija i stvarnost“ GK, Beograd Spreiregen, Paul (1965) „The architecture of towns and cities“. Ed. MCGRAW, Hill Book company 1965.
- Šulc, Kristijan Norman (1999) „Egzistencija, prostor i arhitektura“. Izdavačko preduzeće: GK, Beograd :
- Rapoport, Amos (1980) „Human aspects od Urban Form, Towards a Man“ – Enviroment Approach to Urban Form and Design, Pergamon Press
- Rosi, Aldo (2008) „Arhitektura grada“. Izdavačko preduzeće: GK, Beograd „Sociologija i prostor“, časopis iz Hrvatske – izdanja od 2011. do 2019. godine
- Amaral, Rezende, Rodrigo; Šemanjski, Ivana; Gautama, Sidharta; Aghezzaf, El Houssaine (2018) „Urbana mobilnost i logistika gradova – trendovi I slučajevi studije“. Univerzitet u Gentu, Fakultet inženjerstva i arhitekture – Odeljenje industrijskog sistema inženjeringa i produktovanog dizajna, Univerzitet u Zagrebu – Fakultet transporta i saobraćajnih nauka, Univerzitet u Gentu – Fakultet inženjerstva i arhitekture, Odeljenje telekomunikacionih i informacionih procesa.
- Rezende Amaral Rodrigo, Gautama Sidharta, Aghezzaf El Houssaine (2018) „Urban mobility i city logistics – trend and case study“ („Urbana mobilnost i logika grada – trendovi i slučajevi studije“). Izdavačko preduzeće: Univerzitet U Zagrebu, Fakultet transporta i saobraćajnih nauka.

PRIJEDLOG ZA MENTORA:

U skladu sa članom 21 stav 1 i članom 22 stav 1 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama, predlažem Prof. dr. Svetislava G. Popovića, d.i.a. za mentora i podnosim prijavu teme master rada pod nazivom

Uloga bulevara u socio – prostornom razvoju Podgorice

Potpis studenta:

Dušan Vuković

Dušan N. Vuković, Sci. arh., broj indeksa: 18/18

**SAGLASNOST MENTORA ZA PRIHVATANJE
MENTORSTVA I PRIJAVE TEME MASTER RADA:**

Potpis mentora:

[Signature]

Prof. dr. Svetislav G. Popović, d.i.a.

* NAPOMENE:

- Definirati termine – objašnjenje svih termina koji su upotrijebljeni u prijavi teme magistarskog rada, a koji nisu uobičajeni, po mogućnosti pronaći i sličnu interpretaciju koja bi bila razumljivija;
- Koristiti opciju *italic* za naslove slika, tabela, crteža i grafikona; kao i za sve strane riječi i izraze;
- Navesti reference za sve ideje, koncepte, dijelove teksta i podatke koji nisu lični i nisu nastali kao rezultat istraživanja. Neadekvatno navođenje referenci može izazvati sumnju da je rad plagijat;
- Strogo voditi računa o pravopisu i gramatici;
- Naziv rada (radni), hipoteze i ciljevi istraživanja moraju biti usklađeni.

Napominjemo da se nepotpuna dokumentacija neće razmatrati – dostavljene prijave tema magistarskih radova moraju sadržati sve navedene elemente. Nadležni na fakultetskoj jedinici, kao i studenti, u obavezi su da se pridržavaju dostavljene forme za izradu prijave teme magistarskog rada.